

RECENZIO BOGDÁN JÓZSEF KOSZTOLÁNYI-HAGYATÉKOT FELDOLGOZÓ KÖNYVÉHEZ

Nem túlzás irodalomtörténeti kuriózumnak tekinteni Bogdán József felfedezését, hiszen a „nyugatosokról” monográfiák sora jelent meg, és a magyar irodalomtörténet igazi szellemi nyeresége, ha valami újra, ismeretlenre bukkan valaki. Egészen váratlanul, hiszen ezek a kincsek csakis meglepetésszerű felbukkanásukkal csillanhatnak fel ilyen tiszta fényben.

A „talált tárgy” ezúttal Kosztolányi Ádám hagyatéka, tehát a fiú a főszereplő, aki fizikailag is nagyon hasonlított édesapjára, Kosztolányi Dezsőre, és úgy tűnik, értékes szellemi tulajdonságokat és szokásokat is örökölt tőle: ami a családra egyébként is jellemző volt, pl. a naplóvezetés, és az, hogy megőrizték egymás leveleit, saját kézírataikat is. A felfedezett dokumentumok mindenképpen árnyalják és kiegészítik az apa alakját és munkásságát. De a mellékszereplők sem lényegtelenek, hiszen pl. Bözsi, a dajka alakja szívbemarkolóan bukkan elő a hagyatékából.

Bogdán József jelentős szakmai érdeme az, hogy a maga paradigmája szerint alkotott műfajt a feldolgozáshoz, vagyis éppúgy fontosnak tartotta a fotókat, a

kéziratokat és hivatalos okiratokat. Nem irodalomtörténészként fűzte a tudomány láncára mindezt, hanem úgy rendezte el az anyagot, ahogyan íróember rendet tesz az íróasztalán, ahogyan a költő rendet tesz a verseiben, ahogyan egy atya elrendezheti magában a gyónási titkokat. Mert itt nagyon is személyes dolgok kerültek elő, amihez tapintattal és kellő érzékenységgel szabad csak nyúlni. Ezért természetes az, hogy egy fénykép értelmezéséhez, adott esetben Kosztolányi Dezsőné egyik kivételesen szép és eddig ismeretlen fotójához éppen Bogdán József metaforái illenek leginkább. Mert vajon mit tudna hozzáfűzni, mondjuk, az irodalomtörténész: legfeljebb ír hozzá egy képaláírást.

Közben bejárja ezt a képzeletbeli házat a nagy író szelleme, valahol folyton ott settenkedik finom mosollyal a háttérben. A szerző gyakran utal is rá, és éppen ez a színesztézia módszere: a vibrálások a családtagok szeretetteli emlékei között.

Újvidéken, 2004. február 5-én

Kontra Ferenc